

La construcció de la casa dels ermitans i la galeria pont que la uneix amb el Santuari

Sergi Alcalde Vilà
Centre d'Estudis Canetencs

Traditional therapy and metaphysics in Canet de Mar

L'article mostra que l'any 1871, quan ja feia més d'una dècada que s'havia construïda l'ermita de la Misericòrdia de Canet de Mar, el patronat d'aquest temple, juntament amb els dirigents parroquials, van acordar la construcció d'una nova casa pròxima al Santuari per a residència dels ermitans. Així com el fet que, gairebé cinquanta anys després, l'any 1918, es va projectar i construir la galeria elevada en forma de pont que uneix ambdós edificis.

Paraules clau: Canet de Mar, Santuari de la Misericòrdia, Ermita de la Misericòrdia, patronat, galeria, pont, casa de l'ermità, Canonge Aleix Llorenç i prevere Antoni Llopart.

L'article mostra que l'any 1871, quan ja feia més d'una dècada que s'havia construït l'ermita de la Misericòrdia de Canet de Mar, el patronat d'aquest temple, juntament amb els dirigents parroquials van acordar la construcció d'una nova casa pròxima a l'ermita per a residència dels ermitans. Així com el fet que, gairebé cinquanta anys després, l'any 1918, es va projectar i construir la galeria elevada en forma de pont que uneix ambdós edificis.

Paraules clau: Canet de Mar, Santuari de la Misericòrdia, Ermita de la Misericòrdia, patronat, galeria, pont, casa de l'ermità, Canonge Aleix Llorenç i prevere Antoni Llopart.

La casa de l'ermità

L'ermita de la Misericòrdia, es a dir, l'actual Santuari, es va començar a edificar l'any 1853, i no s'acabà la construcció fins quatre anys més tard, l'any 1857. En el moment de la benedicció del nou temple, sols es trobava decorat el cambril, amb pintures dels artistes barcelonins Bartomeu Ribó i Josep Mirabent.

Els canetencs es van haver d'esperar gairebé trenta anys més i és el 1881 quan finalment es va decorar el presbiteri i la totalitat de la nau. Hi intervingué el vigatà Antoni García Robles per a la decoració dels paraments. El mateix Bartomeu Ribó va tornar a intervenir i pintà els dos grans quadres laterals amb les obres de Misericòrdia i els peregrins visitant a la Verge.

Entre aquests dos fets, el patronat i els dirigents parroquials van adonar-se de que era necessària una persona que vetlles pel funcionament diari de l'ermita, tingués cura i vigilés els objectes interiors del temple i es fes càrrec del petit jardí de l'entorn¹. De fet, des del temps de mossèn Marià Martínez (1711-1754) a l'ermita no hi havia hagut cap més capellà que es dedicués a tenir cura de l'espai religiós. Des de llavors, els sacerdots que celebraven

missa eren normalment beneficiats de l'església parroquial que s'anaven alternant.

D'aquesta manera, i després d'haver rebut les autoritzacions pertinents, s'impulsà la construcció d'una casa per l'ermità, és a dir, una persona seglar que es faria càrrec del temple. Per a la materialització de l'edifici es contractà el 14 de maig de 1866 als mestres d'obres canetencs Martí Isern i Salvador Torrus.

Malgrat aquesta predisposició i gran voluntat inicial, gràcies als llibres de comptes del Santuari, sabem que el patronat no tenia prou cabal econòmic per fer-se càrrec de la suma total. Aquesta va ascendir a 10.800 rals de velló, quantitat que equivalia a 4.320 rals de plata. Per fer front a aquesta despesa, es va contraure un préstec sense interessos, ofert generosament per alguns particulars i el despatx parroquial. El rector es responsabilitzava de l'administració del préstec i és per això que en la documentació del Santuari s'ha localitzat les diferents partides de devolució, puntual i prolongada en gairebé una dècada, dels diners que el patronat retornava al rector perquè aquest els trametés als benefactors.

Partides de despeses relacionades amb la construcció de la casa per l'ermità: ²

Año 1871, 21 de Enero: Entregado a los albañiles que construyeron la casa que vive el Ermitaño. 1.200 reales de vellón

5 de Junio: Entregado a Dn. Jaime Dorca, cura parroco de esta villa dos mil reales de vellón, a cuenta de anticipos que en unión con otros señores tienen hechos para la construcción de la casa que habita el Ermitaño. 2.000 reales de vellón

Año 1872, 11 de Junio: Entregado a Dn. Jaime Dorca, cura parroco de esta villa, cuatro mil veinte reales de vellón, a cuenta de anticipos que en unión con otros señores tienen hechos para la construcción de la casa que habita el Ermitaño. 4.020 reales de vellón

Año 1873, 30 de Enero: Entregado al Sr. cura parroco del adelanto a cuenta del que el referido con otros señores para la construcción de la casa que habita el Ermitaño. 1.000 reales de vellón

17 de Setiembre: Entregado al Sr. cura parroco Dn. Jaime Dorca, mil reales [que] van a cuenta de la deuda que se contrajo para la fabricación de la casa que vive el Ermitaño. 1.000 reales de vellón

Año 1874, 6 de Julio: Pagado al Sr. cura parroco Dn. Jaime Dorca dos mil siete cientos ochenta reales, ultimo resto de los 10.780 reales que en unión con otros señores tenían adelantados para la construcción de la casa que habita el Ermitaño. 2.780 reales de vellón

Casa de l'ermità, posteriorment denominada casa del capellà custodi. S'aprecia la manca del pont en el lateral esquerre. Imatge any 1910 (BPGC)

Des del primer moment en què l'edifici entrà en funcionament, l'ús va ser sempre el mateix. D'aquesta manera, a la primera planta hi havia l'habitatge de l'ermità i, a la planta baixa, l'estança o botiga on s'hi venien els objectes de record i d'altres dependències d'ús diari de l'habitatge, com el magatzem o l'espai pel carro o tartana. De fet, és interessant constatar que, a partir de l'últim terç del segle XIX, en els inventaris dels objectes que es podien comprar a la botiga de records, és a dir, els «objectes de devoció», n'hi havia més d'un miler, amb diferents varietats d'estampes, de novenaris, rosaris, medalles, agulles, anells, didals, creus i fins hi tot «botons de puny».

L'any 1877 es va creure convenient substituir l'ermità ja que no feia falta que fos un seglar en funcions de pavorde o d'administrador, i s'hi va posar un capellà custodi que també realitzava els diferents serveis religiosos del Santuari. Després de debatre alguns mesos, i sota el vist-i-plau del rector d'aleshores, mossèn Antoni Vergés, i de l'alcalde del moment, Ramón Fors, es va escollir un clergue que era fill de Canet, mossèn Antoni Llopart i Pons³.

Aquell mateix any, i segurament per adequar la casa de l'ermità al seu nou estadant, es va realitzar algunes reformes a la casa. Així, el 20 de gener trobem la següent despesa: «Pagado a Dn. Juan Gil por tres puertas para la casa del ermitaño y seguir todas las vidrieras - 184 reales de vellón».

Des d'aquell moment, la casa ja no es coneixerà com «la casa de l'ermità» sinó que passarà a identificar-se com «la casa del capellà custodi».

Imatge del Santuari l'any 1909, es pot apreciar l'inexistència del pont de comunicació amb la casa del capellà custodi. (BPGC)

La galeria o pont que uneix el Santuari amb la casa de l'ermità

Després de quaranta anys com a capellà custodi del Santuari, segurament per la seva avançada edat, el 10 de gener del 1918, mossèn Antoni Llopart va demanar a la Junta Patronat del Santuari el permís necessari per reformar la façana lateral de la casa on residia i construir-hi una galeria a l'alçada del primer pis, que comunicés la casa amb el temple. També va aprofitar per obrir una finestra en la planta baixa.

La carta de petició deia així:

«Excelentíssima Junta del Patronato del Santuario de la Misericòrdia.

El infrascrito sacerdote, mayor de edad, y vecino de la presente villa, según todo se acredita por la cédula personal que exhibe para verse, a esta Excelentísima Junta mande, como apoderado verbal del muy Ilustre Sr. canonigo Dn. Alejo Llorens ⁴, y antentemente expone:

Tiene en su poder, anteproyecto para reformar la fachada lateral de la casa del Parque de la Misericòrdia construyendo en dicha fachada una galería a la altura del piso y abriendo una ventana en la planta baja.

En su virtud, previos los tramites que procedan, se digne autorizar la ejecución de las referidas obras.

Gracias que no duda alcanzar de estas Excelentísima Junta.

Canet de Mar diez de Enero de mil novecientos diez y ocho.

Antonio Llopart Pbro.»

Amb la realització de la galeria-pont, el clergue millorava considerablement la seva accessibilitat al temple, sobretot en horari nocturn. Així evitava haver de sortir per la planta baixa i obrir i tancar les diverses portes. D'aquesta manera, podia accedir directament a l'estança del temple que hi havia sobre la porta d'entrada lateral. I a partir d'allà, mitjançant el balcó o passarel·la que resseguia el perímetre del presbiteri, accedia al cambril de la Mare de Déu.

Les obres del pont no sabem qui les va fer però de ben segur que van ser encarregades a Josep Dotras o bé a Jaume Basas. Si s'analitzen els llibres de comptes dels anys anteriors a l'edificació del pont, el patronat del Santuari alternava anualment, l'encàrrec de les diverses obres de manteniment a aquest dos mestres d'obres.

Les reconstrucció del Santuari, després de l'incendi de l'inici de la guerra civil, va eliminar el balcó perimetral que hi havia en el presbiteri. La reforma va condemnar a la inaccessibilitat les petites estances del primer pis i d'aquesta manera, el pont quedà en desús. Tot i així, avui encara resta dempeus i és un referent visual amb cert encant constructiu de l'entorn del Santuari.

¹ L'actual Parc-Jardí no es va poder materialitzar fins l'any 1895, quan el patronat va comprar l'horta de Can Torrus, pagant-ne 17.000 pessetes.

² Extretes del llibre de comptes del Santuari número 4 (1865-1882).

³ Va néixer a Canet el febrer de 1846, on també hi va morir el desembre de 1920.

⁴ Es tractava del Canonge de la Catedral de Girona, Aleix Llorens i Sunyer, nat a Calella el 5 de juny de 1864, i que l'any 1923, essent titular d'una de les canongies de Girona, residia al carrer Claveria número 9, primer pis, d'aquesta ciutat.

Imatge del Santuari l'any 1950, ja s'aprecia el pont entre aquest i la casa del capellà. (BPGc)